

DE VLAAMSE MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid, wat betreft de lokale besturen, de initiatieven met betrekking tot biotische factoren, de initiatieven met betrekking tot fysische en chemische factoren, de initiatieven met betrekking tot gezondheidsimpact door klimaatverandering en de verwerking van persoonsgegevens
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Voorliggend voorontwerp van decreet brengt wijzigingen aan in het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid (hierna: preventiedecreet).

Met dit voorontwerp van wijzigingsdecreet wordt ten eerste de mogelijkheid gecreëerd om ook andere besturen die het preventieve gezondheidsbeleid mee vormgeven, te subsidiëren.

Ten tweede biedt het voorliggende voorontwerp van decreet een decretale basis voor de gegevensverwerking in het kader van Vaccinnet.

Huidig voorontwerp van decreet voegt eveneens een bewaartermijn in voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van initiatieven met betrekking tot leefstijlfactoren, vermeld in artikel 34/2 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid.

Daarnaast worden de bevoegdheden van de ambtenaren en de ambtenaren-artsen in het kader van initiatieven om uitbreiding van schadelijke effecten, veroorzaakt door biotische factoren, tegen te gaan, gepreciseerd en waar nodig uitgebreid.

Voorts brengt dit voorontwerpdecreet enkele wijzigingen aan in titel V, hoofdstuk 1, afdeling 2 over initiatieven met betrekking tot fysische en chemische factoren. Deze titel wordt in eerste instantie gewijzigd om beter in te kunnen spelen op de noden die zich in de praktijk regelmatig voordoen, zoals de nood om bronmaatregelen in de omgeving te kunnen nemen om gezondheidsredenen. De wijzigingen in afdeling 2 zijn echter eveneens ingegeven vanuit een noodzaak om een aantal bepalingen of begrippen te verduidelijken. Anderzijds zorgen de wijzigingen in afdeling 2 ervoor dat de evoluties die zich in de wetenschap voltrekken eveneens in het beleid meegenomen kunnen worden.

Daarenboven wordt met dit voorontwerp van decreet een nieuwe afdeling ingevoegd in titel V, hoofdstuk I, van het preventiedecreet. Deze nieuwe afdeling handelt over initiatieven met betrekking tot gezondheidsimpact door klimaatverandering.

Tot slot voorziet voorliggend voorontwerp van decreet in een decretale rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van initiatieven en maatregelen met betrekking tot fysische en chemische factoren en met betrekking tot gezondheidsimpact door klimaatverandering.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Dit dossier heeft betrekking op het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, beleidsveld gezondheids- en woonzorg. Het betreft de preventieve gezondheidszorg.

De volgende beleidsdoelstellingen uit de Beleidsnota 2019 - 2024 - Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding worden nagestreefd:

V. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

V.2. Overkoepelende strategische doelstellingen

V.2.3. We gaan voluit voor innovatie en digitalisering, als overheid en voor het aanbod en de gebruikers, met aandacht voor ethische vraagstukken en privacy. (SD Innovatie)

V.2.4. We ambiëren 'Health en Wellbeing in all policies' en bundelen daartoe de krachten binnen de Vlaamse overheid, met andere bestuursniveaus en alle belanghebbenden. (SD All policies)

VII. BELEIDSVELD GEZONDHEIDS- EN WOONZORG

1. Algemeen gezondheidsbeleid

1.3. SD Innovatie

1.3.1. OD We gaan radicaal digitaal voor gegevensuitwisseling tussen zorgverleners, zorggebruikers en overheid.

2. Preventie

2.1. SD All policies

2.1.1. OD We werken samen met andere beleidsdomeinen, andere overheden en relevante actoren om te komen tot een doelmatig preventief welzijns- & gezondheidsbeleid

2.2. SD We voeren een thematisch preventief gezondheidsbeleid

2.2.1. OD We realiseren 'Gezonder Leven' en zetten daarbij in op fysieke en mentale gezondheid met aandacht voor een gezonde omgeving

2.2.2. OD We investeren in gerichte preventie van suïcide en geestelijke gezondheidsproblemen

2.2.3. OD We investeren verder in ziektepreventie door bevolkingsonderzoeken.

2.3. SD We zetten in op het voorkomen, het detecteren en snel indijken van infectieziekten.

2.3.1. OD We realiseren een kwaliteitsvol vaccinatiebeleid.

2.3.2. OD We bestrijden infectieziekten en dringen ze terug, in de gemeenschap en in onze voorzieningen

2.4. SD We zetten in op het voorkomen en het detecteren van milieugezondheidsschade

2.4.1. OD We ontwikkelen preventieprogramma's op het vlak van onder meer binnenmilieu, drinkwater, waterrecreatie en klimaat.

2.5. SD We investeren in de randvoorwaarden voor een efficiënt en effectief preventief gezondheidsbeleid

2.5.1. OD We evalueren het preventiebeleid en stellen aanpassingen voor waar nodig, mee op basis van het principe van het proportioneel universalisme en de socio-economische gradiënt

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

- De Inspectie van Financiën heeft advies gegeven op 28 maart 2023.

De Inspectie van Financiën geeft een gunstig advies aan het voorontwerp van decreet op voorwaarde dat de financieringswijze van het fonds, vermeld in artikel 22 van het voorontwerp, beperkt wordt tot de vervuiler of derden die vanuit wetenschappelijk oogpunt of vanuit een beleidsverantwoordelijkheid mee willen financieren.

Artikel 22 van het voorontwerp werd aangepast aan deze voorwaarde opgelegd door de Inspectie van Financiën.

Daarnaast wijst de Inspectie van Financiën er op dat de formulering van sommige bepalingen een verplichting tot meeruitgaven kan inhouden. In navolging van deze opmerking, werd de formulering aangepast van het met het voorontwerp in het preventiedecreet ingevoegde artikel 54, §2/1 en artikel 56/1. Op die manier wordt tegemoetgekomen aan het advies van de Inspectie van Financiën. De formulering van het in het preventiedecreet ingevoegde artikel 54, §2/2, wordt niet gewijzigd. Zowel de parlementaire onderzoekscommissie PFAS als Audit Vlaanderen hebben immers uitdrukkelijk aangedrongen om milieugegevens aan gezondheidsgegevens te kunnen koppelen en hiervoor een kennishub met datastructuren uit te werken. Hiervoor zijn reeds verschillende beleidslijnen en reeds gecommuniceerde actieplannen beschikbaar of in de maak.

- Het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2023-110 werd gegeven op 22 maart 2023.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Huidig voorontwerp van decreet wijzigt het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid (hierna: preventiedecreet).

Ten eerste wordt met dit voorontwerp van wijzigingsdecreet een mogelijkheid gecreëerd om ook andere besturen die het preventieve gezondheidsbeleid mee vormgeven, te subsidiëren. Deze subsidiëring van lokale besturen en intergemeentelijke samenwerking gebeurt met het oog op de uitbreiding van intergemeentelijke preventiewerkingen.

Ten tweede wordt een nieuwe doelgroep toegevoegd aan de specifieke doelgroepen waartoe de Vlaamse Regering zich onder meer op kan richten bij het nemen van initiatieven in het kader van het preventiedecreet. Het gaat om personen die in een milieugezondheidskundig aandachtsgebied verblijven. Deze doelgroep wordt dus niet afgebakend op basis van de levensloop van de persoon, maar wel op basis van tijd en ruimte.

Huidig voorontwerp van decreet voegt eveneens een bewaartermijn in voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van initiatieven met betrekking tot leefstijlfactoren, vermeld in artikel 34/2 van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid. De bewaartermijn wordt vastgelegd op tien jaar na de deelname aan het initiatief voor wat betreft de gegevens van de deelnemer en op tien jaar na de laatste prestatie door de individuele zorgaanbieder voor wat betreft de gegevens van de individuele zorgaanbieder.

Daarnaast wordt met voorliggend voorontwerp van decreet de registratieverplichting voor vaccinatoren in het kader van Vaccinnet decretaal verder uitgewerkt, net als de essentiële elementen van de gegevensverwerking die hiermee gepaard gaan.

De bevoegdheden van de ambtenaren en de ambtenaren-artsen in het kader van initiatieven met betrekking tot biotische factoren worden met het voorontwerp gepreciseerd en waar nodig uitgebreid. De ambtenaren zullen naar aanleiding van dit voorontwerp bijkomende maatregelen kunnen nemen, zoals het bevelen van wijzigingen in procesvoering, of het bevelen om werken door te voeren in ruimten, installaties,... Het voorontwerp voorziet eveneens in de uitbreiding van de mogelijkheden die ter beschikking staan van de ambtenaren-artsen bij het tegengaan van de verdere verspreiding van infectieziekten. Zo wordt voorzien in een mogelijkheid tot verplichte afzondering voor personen die besmet zijn met een infectieziekte, en tijdelijk niet meer besmettelijk zijn, maar het medicatiegebruik vroegtijdig hebben stopgezet waardoor zij opnieuw besmettelijk kunnen worden. Ook de mogelijkheid tot opeising van ruimten in ziekenhuizen wordt uitgebreid naar het opeisen van ruimten in andere zorginstellingen en in toeristische logies. De Vlaamse Regering regelt de vergoeding hiervoor.

Voorts brengt dit voorontwerpdecreet enkele wijzigingen aan in titel V, hoofdstuk 1, afdeling 2 over initiatieven met betrekking tot fysische en chemische factoren. Deze titel wordt geactualiseerd en beter afgestemd op noden die in de praktijk naar boven zijn gekomen.

De wijzigingen met betrekking tot afdeling 2 maken dat het beleid zal uitgaan van gezondheidkundige advieswaarden voor fysische en chemische factoren en dat initiatieven en maatregelen genomen kunnen worden rond zeer zorgwekkende stoffen. Het beleid kan verder onderbouwd worden door milieu gerelateerde gezondheidkundige impact inschattingen. De gezondheidkundige advieswaarden gaan uit van een puur gezondheidkundige benadering en hebben een louter adviserende functie. Vooraleer zij vertaald kunnen worden in beleid, dienen zij in een ruimere maatschappelijke context en beleidscontext geplaatst te worden. Gezondheidkundige advieswaarden kunnen bijgevolg richting geven aan normen, streefwaarden, maatregelen en initiatieven of kunnen als vertrekpunt dienen in de beoordeling van concrete dossiers. Bij de toepassing van gezondheidkundige advieswaarden, dient telkens rekening gehouden te worden met de finaliteit van de concrete interventie. Deze advieswaarden kunnen gelet op hun louter gezondheidkundige en adviserende karakter niet ingeroepen worden tegen normen, streefwaarden.... Ook voor de bewaking van de blootstelling van de mens aan fysische en chemische factoren worden bijkomende initiatieven mogelijk gemaakt, zoals het vaststellen van het exposoom en een netwerk voor milieugerelateerde gezondheidsgegevens. Naar analogie met de bestrijding van schadelijke effecten bij biotische factoren, wordt in voorliggend voorontwerp van decreet eveneens voorzien in de mogelijkheid voor ambtenaren om maatregelen te nemen in de leefomgeving om blootstelling aan schadelijke fysische en chemische factoren te verminderen of te voorkomen.

Daarenboven wordt met dit voorontwerp van decreet een nieuwe afdeling ingevoegd in titel V, hoofdstuk I, van het preventiedecreet. Deze nieuwe afdeling handelt over initiatieven met betrekking tot gezondheidsimpact door klimaatverandering. De Vlaamse Regering zal initiatieven kunnen nemen met betrekking tot surveillance van gezondheidsimpact, gezondheidsimpactanalyse en de gezondheidsaspecten van klimaatmitigatie, -educatie en -adaptatie.

Ook voorziet voorliggend voorontwerp van decreet in een decretale rechtsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van initiatieven en maatregelen met betrekking tot fysische en chemische factoren.

Tot slot wordt decretaal verankerd dat de initiatieven met betrekking tot fysische en chemische factoren onderbouwd worden aan de hand van gezondheidkundige advieswaarden en grenswaarden in de mens. Aan het bepalen van deze gezondheidkundige advieswaarden en grenswaarden in de mens gaat een causaliteitsanalyse vooraf. Ook de criteria waarmee rekening gehouden wordt voor die causaliteitsanalyse, worden vastgelegd in het preventiedecreet. De gezondheidkundige

advieswaarden kunnen echter pas toegepast worden binnen het beleid als ook rekening wordt gehouden met de ruimere maatschappelijke en beleidscontext.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor een artikelsgewijze bespreking bij dit voorontwerp van decreet wordt verwezen naar de memorie van toelichting.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen budgettaire impact naar aanleiding van voorliggend ontwerpdecreet.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Dit voorontwerp van decreet heeft geen impact op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit voorontwerp van decreet heeft geen impact op het personeel, de werkingsuitgaven, de investeringen en schulden en de ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

Dit voorontwerp van decreet heeft bijgevolg geen impact op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de eerste principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet wordt het voorontwerp van decreet overgemaakt aan de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens en de Gegevensbeschermingsautoriteit, met het oog op het inwinnen van adviezen.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 21 november 2003 betreffende het preventieve gezondheidsbeleid, wat betreft de lokale besturen, de initiatieven met betrekking tot biotische factoren, de initiatieven met betrekking tot fysische en chemische factoren, de initiatieven met betrekking tot gezondheidsimpact door klimaatverandering en de verwerking van persoonsgegevens en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van:
  - a) de Vlaamse Raad voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;
  - b) de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen;
  - c) de Gegevensbeschermingsautoriteit, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van zestig dagen.

De Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin,

Hilde CREVITS